Podróż do dawnego Stanisławowa

Miasto
Kultura

24.08.2022 g. 08:11

Opole i ukraiński Iwano - Frankiwsk łączą szczególne relacje. Od podpisania umowy o współpracy minęło już 15 lat, jednak więzy pomiędzy obu miastami sięgają wielu lat wstecz. Warto przywołać dawną nazwę tego miasta – Stanisławów, zmienioną dopiero w 1962 roku przez władze sowieckie na cześć wybitnego ukraińskiego pisarza, publicysty i polityka Iwana Franki.

W 1945 roku w Opolu na Dworcu Wschodnim wysiadło wielu mieszkańców dawnego Stanisławowa, przesiedlonych wskutek decyzji jałtańskich. W nowym miejscu zaczęli budować na nowo swoje życie, zostawiając przeszłość i wspomnienia w dalekim mieście u wrót Huculszczyzny na legendarnych Kresach Południowo-Wschodnich.

Stanisławów – miasto Potockich i Wołodyjowskiego

Stanisławów, zgodnie ze słowami prof. Stanisława Sławomira Niciei, który poświęcił miastu szczególne miejsce w dwóch tomach słynnej „Kresowej Atlantydy”, był najważniejszym po Lwowie polskim ośrodkiem nauki, kultury i oświaty na Kresach. Założony w 1662 r. przez hrabiego Andrzeja Potockiego i nazwany na część jego ojca, wielkiego hetmana koronnego Stanisława Rewery Potockiego, dzięki staraniom rodziny Potockich szybko stał się pięknym, bogatym miastem z trudną do zdobycia twierdzą, ratuszem we włoskim stylu oraz czterema świątyniami – dwoma kościołami, cerkwią i bożnicą. Symbolizowały one wielokulturowy charakter miasta, w którym obok Polaków i Rusinów mieszkała duża społeczność żydowska, a także Ormianie, Węgrzy, Grecy, Karaimowie i Niemcy.

Kulturalny duch miasta

Rozwojowi materialnemu miasta towarzyszył jego rozkwit duchowy. Stanisławów stał się prężnym ośrodkiem kultury galicyjskiej. Na jej wyjątkowość wywarło wpływ wiele znanych postaci, m.in. urodzili się tu: poeta Franciszek Karpiński oraz eseista Stanisław Wasylewski. Ze Stanisławowem związany był także premier i marszałek Sejmu RP Ignacy Daszyński.
Na przełomie XIX i XX wieku w mieście powstały liczne okazałe secesyjne budynki, m.in. jeden z największych dworców kolejowych w Galicji, gmach dyrekcji kolei, poczty, Banku Austriacko-Węgierskiego oraz piękne kamienice i wille. Utworzono także wiele ogrodów i parków. Było to zasługą wybitnych architektów i inżynierów.

Wojenna zawierucha

II wojna nie oszczędziła Stanisławowa, który podzielił los innych polskich kresowych miast. Wywózki na Sybir, aresztowania i mordowanie mieszkańców przez sowieckich a następnie niemieckich okupantów stało się faktem. Do czarnych kart historii miasta przeszło rozstrzelanie w 1941r. przez hitlerowców w pobliskim tzw. Czarnym Lesie ponad 130 nauczycieli i dyrektorów stanisławowskich szkół. Zamordowano także na miejscu, lub wywieziono do obozu w Bełżcu żydowskich mieszkańców miasta, a także ponad 120 tys. Żydów zwiezionych do stanisławowskiego getta z całego Pokucia. Tylko nielicznym udało się uratować, wśród nich był znany dziennikarz, felietonista, były ambasador Polski w Chile Daniel Passent.

Iwano-Frankiwsk dzisiaj

Dziś to ponad 250 tys. miasto na Ukrainie, z rozwiniętym przemysłem spożywczym, maszynowym i metalowym, ośrodek akademicki. W Iwano-Frankiwsku działa aktywnie Centrum Kultury Polskiej i Dialogu Europejskiego wspierane przez władze miasta, powstały także polskie stowarzyszenia. Od 2005 r. Opole współpracuje ze swoim ukraińskim partnerem realizując liczne projekty kulturalne i edukacyjne. Podczas Dni Opola można zawsze zobaczyć występy zespołów artystycznych z Iwano-Frankiwska, a po ulicach miasta jeździ autobus miejski Iwano-Frankiwsk. Młodzi mieszkańcy miasta studiują na opolskich uczelniach. Współpracują ze sobą również szpitale. Opole aktywnie pomaga również mieszkańcom Ivano-Frankiwska w obliczu wojny w Ukrainie, wysyłając transporty z pomocą humanitarną we współpracy z pozostałymi miastami partnerskimi.
Podczas spacerów po Iwano-Frankiwsku, historia zatacza koło i powraca duch dawnego Stanisławowa. Pałac Potockich, dawne cerkwie, kościół pw. NMP, w którym obecnie mieści się Muzeum Sztuki Przykarpacia, gmach dworca kolejowego, secesyjne kamienice na głównym miejskim deptaku i pomnik Adama Mickiewicza, w połączeniu z gościnnością mieszkańców, zapraszają na sentymentalną podróż w kresową przeszłość.

ЦЕНТР КОМП'ЮТЕРНОЇ ТЕХНІКИ
АВАЛЬ
СОФІЯ

Magdalena Matyjaszek

Materiał powstał na podstawie książki autorstwa prof. Stanisława S. Niciei pt. „Kresowa Atlantyda. Historia i mitologia miast kresowych”, t. I i XIV

@VESELUI

@VESELIE

Dane kontaktowe
Wydzia? Kultury, Promocji i Komunikacji Spo?ecznej

Tagi
Iwano - Frankiwsk
Ukraina
miasto partnerskie
Stanis?awów